

SUUREN VALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/1999 vp

Hallituksen esitys laeiksi verontilityslain 12 ja 29 §:n sekä tuloverolain 21 ja 124 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä joulukuuta 1999 asian ensimmäisen käsittelyn päätyttyä lähettänyt suuren valiokunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen HE 71/1999 vp laeiksi verontilityslain 12 ja 29 §:n muuttamisesta sekä tuloverolain 21 ja 124 §:n muuttamisesta sekä esityksen yhteydessä käsitellyt seuraavat lakialoitteet:

— LA 164/1999 vp laiksi verontilityslain 12 §:n muuttamisesta — Virpa Puisto /sd ym.

— LA 166/1999 vp laiksi verontilityslain 12 ja 29 §:n, tuloverolain 21 ja 124 §:n sekä kuntien valtionosuuslain 4 ja 27 §:n muuttamisesta — Hannes Manninen /kesk ym.

Asia on ollut valmistelevasti käsiteltävänä valtiovarainvaliokunnassa, joka on antanut asiasta mietinnön (VaVM 26/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tarja Jääskeläinen ja vanhempi finanssisihteeri Merja Taipalus, valtiovarainministeriö.

Suomen Kuntaliitto on antanut asiasta kirjallisen lausunnon. Asiasta on informoitu myös Ahvenanmaan maakuntaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Suurella valiokunnalla ei ole huomautettavaa valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvien pysyviksi tarkoitettujen lakiehdotusten osalta, minkä vuoksi valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä.

Valtionaloudellisista syistä suuri valiokunta kuitenkin ehdottaa, että valtion jako-osuus verontilityslain mukaan veronsaajille suoritettavista osuuksista korotetaan verovuodelta 2000 valtiovarainvaliokunnan ehdottamasta 61,12 prosentista 61,98 prosenttiin. Muutoksen arvioidaan tuottavan valtiolle 250 miljoonaa markkaa vuodelta 2000. Tämän mahdollistamiseksi kun-

tien jako-osuus ehdotetaan mainitun vuoden osalta muutettavaksi valtiovarainvaliokunnan esittämästä 37,25 prosentista 36,39 prosenttiin.

Kuntien jako-osuuden alentaminen ensi vuonna vaikuttaa myös tuloverolaisissa mainittuihin tuloveroprosentteihin siten, että valtion osuus Ahvenanmaan maakunnasta saadusta tulosta kasvaa 17,9742 prosenttiin ja osittain verovapaisten yhteisöjen tuloveroprosentti pienenee 11,0258 prosenttiin. Tämän vuoksi ehdotetaan valtiovarainvaliokunnan mietinnössään poistama tuloverolain 124 § palautettavaksi ja pykälän 2 ja 3 momentti hyväksyttäväksi jäljempänä ehdotettavassa muodossa.

Molemmat edellisissä kappaleissa kuvatut järjestelyt ehdotetaan toteutettavaksi ns. vuoden verolakeina.

Tässä yhteydessä suuri valiokunta huomauttaa, että eduskunta on 4 päivänä joulukuuta 1999 hyväksynyt toisessa käsittelyssä hallituksen esitykseen HE 158/1999 vp sisältyvät lakiehdotukset. Tuolloin hyväksyttiin myös tuloverolain 124 §:n 2 ja 3 momentti valtiovarainvaliokunnan ehdottamin muutoksin. Sen vuoksi suuri valiokunta, ehdottaessaan 124 §:n 2 ja 3 momentin palauttamista nyt esitettävän tuloverolain väliaikaiseen muutokseen, toteaa, että tuloverolain 124 §:n 2 ja 3 momentti ovat valiokunnan nyt ehdottamia tarkistuksia lukuun ottamatta samansisältöiset kuin eduskunnan 4.12.1999 hyväksymät säännökset. Käsittelyteknisesti tämä merkitsee, että hallituksen esitykseen HE 71/1999 vp perustuvat lakiehdotukset on hyväksyttävä ja

vahvistettava esitykseen HE 158/1999 vp pohjautuvien lakiehdotusten jälkeen. Asiantila on otettu huomioon suuren valiokunnan mietintöön sisältyvän 4. lakiehdotuksen johtolauseessa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella suuri valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

yhtyen valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tehtyyn lausumaehdotukseen ja ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä,

että valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina sekä

että hyväksytään kaksi uutta näin kuuluvaa lakiehdotusta:

Valiokunnan muutosehdotukset

3.

Laki

verontilityslain 12 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan väliaikaisesti 10 päivänä heinäkuuta 1998 annetun verontilityslain (532/1998) 12 §:n 1 ja 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1173/1998, seuraavasti:

12 §

Veronsaajaryhmien jako-osuudet

*Verovuonna 2000 sovellettava valtion jako-osuus on **61,98** prosenttia, kuntien jako-osuus **36,39** prosenttia ja seurakuntien jako-osuus on **1,63** prosenttia yhteisöverosta. Evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteisövero on **99,92** prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisöve-*

*ro on **0,08** prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.*

*Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuus on **95,7128** prosenttia ja seurakuntien osuus **4,2872** prosenttia .*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000 ja sitä sovelletaan verovuodelta 2000 tehtävissä tilityksissä.

4.

Laki**tuloverolain 124 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 124 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa / 1999, seuraavasti :

124 §

Veron määräytyminen

Pääomatulojen tuloveroprosentti on 29. Yhteisön ja yhteisyyden tuloveroprosentti on niinkään 29. Yhteisöjen ja yhteisyyksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaisissa (532/1998). Yhteisön ja yhteisyyden Ahvenanmaan maakunnasta saadusta tulosta suoritetaan kuitenkin verovuodelta 2000 veroa valtiolle 17,9742 prosenttia .

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettun osittain verovapaan yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöstä saadun tulon tuloveroprosentti on verovuonna 2000 11,0258. Näiden yhteisöjen veron jakautumisesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaisissa. Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön tuloveroprosentti verovuonna 2000 on 10,5531 .

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000 ja sitä sovelletaan verovuodelta 2000 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Kimmo Kiljunen /sd	Kirsi Piha /kok
jäs.	Maria Kaisa Aula /kesk	Jouko Skinnari /sd
	Tuija Brax /vihr	Katja Syvärinen /vas (osittain)
	Mikko Elo /sd	Marja Tiura /kok
	Jouko Jääskeläinen /skl	Matti Vanhanen /kesk
	Anneli Jäätteenmäki /kesk	Marjatta Vehkaoja /sd (osittain)
	Tarja Kautto /sd	Jari Vilén /kok
	Riitta Korhonen /kok (osittain)	Matti Väistö /kesk
	Juha Korkeaoja /kesk	vjäs. Risto Kuisma /rem
	Jari Koskinen /kok (osittain)	Henrik Lax /r (osittain)
	Pekka Kuosmanen /kok	Susanna Rahkonen /sd (osittain)
	Johannes Leppänen /kesk (osittain)	Mirja Ryyänen /kesk (osittain)
	Leena Luhtanen /sd (osittain)	Kari Uotila /vas (osittain)
	Outi Ojala /vas	Raija Vahasalo /kok (osittain).
	Kalevi Olin /sd	

VASTALAUSE 1

Perustelut

Emme hyväksy yhteisöveron kuntien ja valtion välisen jakosuhteen muuttamista hallituksen alun perin esittämästä edelleen 250 miljoonaa markkaa valtion eduksi vuonna 2000. Jo hallituksen alkuperäisen esityksen mukaisesti kuntien vuoden 2000 yhteisöveron tuotosta 800 miljoonaa olisi ohjattu valtiolle pysyvästi budjetin katteeksi.

Lipposen toisen hallituksen ohjelman mukaan kuntien tulopohjan kehittämistä jatketaan tavoitteena lisätä vakautta, ennustettavuutta ja kuntien omaa päätöksentekomahdollisuutta. Hallituspuolueiden budjettikäsittelyn loppusuoralla tekemä ratkaisu, jossa budjettiin tehdyt lisäykset katetaan osittain siirtämällä kuntien yhteisöverotuottoa valtiolle, ei ole sopusoinnussa hallituksen oman ohjelman kanssa.

Ratkaisu vaikeuttaa kuntien talouden suunnittelua ja heikentää niiden mahdollisuuksia turvata peruspalvelunsa vakaasti. Päätöksen vaikutuksia eri kunnille ei ole ennen päätöksentekoa selvitetty. Myös menupuolen lisäykset huomioon ottaen kokonaisuus jää kuntien kannalta yli 50 miljoonaa markkaa negatiiviseksi.

Esitämme valtiovarainvaliokunnan mietintöön VaVM 26/1999 vp sisältyvän toisen vastalauseen mukaisesti, että käsittelyn pohjaksi otetaan LA 166/1999 vp:n mukainen lakiehdotus. Sen mukaan kuntien yhteisöveron leikkauksesta 400 miljoonaa markkaa palautetaan uudelleen jaettavaksi kuntien yleisinä valtionosuuksina. Tämän tarkoitus on estää kuntien välinen eriarvoisuus palveluiden laadussa ja saatavuudessa. Näin voidaan parhaiten suunnata apu niille kunnille, jotka ovat vaikeimmassa taloudellisessa asemassa. Kuntien jako-osuus oli 37,27 ja valtion 60,80, mikä on kuntien kannalta hieman edullisempi kuin hallituksen alkuperäinen esitys.

Seurakuntien yhteisöverosuus tulee mielestämme hyväksyä hallituksen alkuperäisen esityksen mukaisena. Hallituspuolueiden aiemmin

neuvotteluissaan päättämä lisäleikkaus seurakuntien yhteisöverosuuteen osoittaa piittaamattomuutta kirkkoa ja seurakuntien tekemää työtä kohtaan. Senkään vaikutuksia ei etukäteen selvitetty.

Lisäksi katsomme, että pääomatulojen tuloveroprosentti tulee säilyttää 28:nä. Nykyinen pääomatuloverojärjestelmä on toiminut hyvin ja on kansainvälisesti kilpailukykyinen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että mietinnössä ehdotetut uudet 3. ja 4. lakiehdotus hylätään,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksytään mietinnön mukaisena paitsi 12 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus 1) ,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus 2) ja

että kuntien valtionosuuslain 4 ja 27 §:t muutetaan valtiovarainvaliokunnan mietintöön VaVM 26/1999 vp sisältyvän 2. vastalauseen mukaisiksi eli seuraavasti (Vastalauseen muutosehdotus 3) .

Vastalauseen muutosehdotus 1.

12 §

Veronsaajaryhmien jako-osuudet

Verovuodesta 2000 sovellettava valtion jako-osuus on 60,80 prosenttia, kuntien jako-osuus on 37,27 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus on 1,93 prosenttia yhteisöverosta. Evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteisöveroprosentti on

99,92 prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisöveroprosentti on 0,08 prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.

Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuus on 95,074 prosenttia ja seurakuntien osuus 4,926 prosenttia.

Vastalauseen muutosehdotus 2.

Laki

tuloverolain 21 ja 124 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 21 §:n 2 momentti sekä 124 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin 124 §:n 2 ja 3 momentti ovat laissa /1999, seuraavasti:

21 §

(Kuten SuVM 1/1999 vp)

124 §

Veron määräytyminen

Pääomatulojen tuloveroprosentti on 28. Yhteisön ja yhteisyyden tuloveroprosentti on niinkään 28. Yhteisöjen ja yhteisyyksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaisissa (532/1998). Yhteisön ja yhteisyyden Ahvenanmaan maakunnasta saadusta tulosta suoritetaan kuitenkin verovu-

osilta 2001-2003 veroa valtiolle 17,0296 prosenttia.

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuna osittain verovapaana yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöstä saadun tulon tuloveroprosentti on 10,9704. Näiden yhteisöjen veron jakautumisesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaisissa. Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuna yhteisön tuloveroprosentti on 10,43.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Vastalauseen muutosehdotus 3.

Laki

kuntien valtionosuuslain 4 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

SuVM 1/1999 vp — HE 71/1999 vp

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1102/1997, sekä

lisätään 27 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1102/1997 ja 1061/1998, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi seuraavasti:

4 §

Valtionosuustehtävien ja kustannustason muutos

—————
Yleisen valtionosuuden kustannustason muutosta huomioon otettaessa perusteena on markkamäärä, josta on tehty 27 ja 29 §:ssä säädetyt vähennykset ja korotukset.

27 §

Yleisen valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä

—————
Kunnalle 3 §:n perusteella määräytyvää yleisen valtionosuuden keskimääräistä markkamäärää korotetaan kunnan asukasta kohden 77,50 markkaa vuoden 2000 alusta lukien.
—————

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1999

Maria Kaisa Aula /kesk
Anneli Jätteenmäki /kesk
Juha Korkea-
oja /kesk

Johannes Leppänen /kesk
Matti Vanhanen /kesk
Matti Väistö /kesk

VASTALAUSE 2

Perustelut

Ensi vuoden budjetin yhteydessä ollaan nyt jo toisen kerran leikkaamassa kuntien yhteisöverosuutta. Ensimmäisellä kerralla tämä tapahtui neuvotellen kuntien edunvalvojien kanssa. Tällä kertaa muutos tapahtui toisin, eikä tällaista ratkaisua voi pitää hyväksyttävänä.

Jo aikaisemmassa vaiheessa on valtiovarainvaliokunnan enemmistö esittänyt muutosta seurakuntien osuuteen yhteisöveron tuotosta. Valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 26/1999 vp ensimmäisessä vastalauseessa on esitetty perustelut sille, miksi seurakuntien jako-osuutta ei tulisi heikentää. Yhdyn tältä osin valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 26/1999 vp ensimmäiseen vastalauseeseen, joka on asiallisesti tältä osin saman sisältöinen kuin suuren valiokunnan ensimmäinen vastalause.

Lisäksi esitän lausumaa koskien oikeudenmukaisuusnäkökohtia yhteisöveron jaossa, kuten esitetään mainitussa valtiovarainvaliokunnan mietinnön ensimmäisessä vastalauseessa.

Ehdotus

Ehdotan,

että valiokunnan mietinnössä ehdotetut 3. ja 4. lakiehdotus hylätään,

että 1. lakiehdotus (HE 71/1999 vp) hyväksytään hallituksen esittämässä muodossa (12 §) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus) .

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, miten oikeudenmukaisuusnäkökohdat huomioon ottaen voidaan yhteisöveron jakoperusteissa ottaa huomioon myös ne uskonnolliset yhdyskunnat, jotka ylläpitämästään liiketoiminnasta joutuvat maksamaan yhteisöveroa toiselle uskonnolliselle yhdyskunnalle.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1999

Jouko Jääskeläinen /skl